

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

AGILETİGİ

Sayı : B.10.0.THG.0.12.00.02-216.99/141-36503
Konu : Hemşirelik Hizmetleri Yönetmelik Taslağı

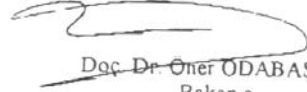
19.09.2008

SAĞLIK İŞLETMELERİ FEDERASYONU
(Çetin Emek Bulvarı, 65. sok. No: 6/7 06520)
Balgat - ANKARA

25/2/1954 tarihli ve 6283 sayılı Hemşirelik Kanununun değişik 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası gereğince Genel Müdürlüğümüz tarafından yürütülen çalışmalar sonucunda "Hemşirelik Hizmetleri Yönetmelik Taslağı" hazırlanmıştır.

Mezkur taslağın 17.02.2006 tarih ve 26083 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Başbakanlık Mevzuat Hazırlama Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik" gereğince değerlendirilerek, taslağa ilişkin görüş ve önerilerinizin 13.10.2008 tarihine kadar Genel Müdürlüğümüze bildirilmesi hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini arz/rica ederim.

Doç. Dr. Öner ODABAŞ
Bakan a.
Genel Müdür

DAĞITIM:

Adalet Bakanlığı
Maliye Bakanlığı
Milli Eğitim Bakanlığı
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü
Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü
Ege Üniversitesi Rektörlüğü
Genelkurmay Başkanlığı TSK Sağlık Komutanlığı
Türk Hemşireler Derneği
Özel Hastaneler ve Sağlık Kuruluşları Derneği
Sağlık İşletmeleri Federasyonu

HEMŞİRELİK HİZMETLERİ YÖNETMELİĞİ TASLAĞI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç ve Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve Kapsam

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı; sağlık hizmeti sunulan kurum ve kuruluşlarda çalışan hemşirelerin çalışma alanlarına, pozisyonlarına ve eğitim durumlarına göre görev, yetki ve sorumluluklarını belirlemektir.

(2) Bu Yönetmelik, Türkiye'de hemşirelik yapma hakkını kazanmış olup, tüm kamu ve özel sağlık kurum, kuruluşları ile hemşirelik hizmetleri sunulan alanlarda görev yapan hemşireleri kapsar.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik 25/2/1954 tarihli ve 6283 sayılı Hemşirelik Kanununun değişik 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası ile 13/12/1983 tarih ve 181 sayılı Sağlık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 43 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelikte yer alan deyimlerden;

- a) Bakanlık: Sağlık Bakanlığını,
 - b) Hemşire: Türkiye'de hemşirelik programlarından mezun olan ve diplomaları Sağlık Bakanlığınca tescil edilenler ile öğrenimlerini yurt dışında hemşirelik ile ilgili bir okulda tamamlayarak denklikleri onaylanan ve diplomaları Sağlık Bakanlığınca tescil edilenleri,
 - c) Müdürlük: Hastanelerdeki hemşirelik hizmetlerinin planlanması, sunulması, koordinasyonu, izlenmesi, denetimi ve kalitesinden sorumlu olan, hemşirelerin sürekli eğitimini ve gelişimini, hemşirelik hizmetlerinin sağlıklı bireye ya da hastaya en iyi biçimde sunulmasını sağlayan hemşirelik hizmetleri müdürlüğünü,
 - ç) Müdür: Hemşirelik hizmetleri müdürünü,
 - d) Müdür yardımcısı: Hemşirelik hizmetleri müdür yardımcısını,
 - e) Uzman hemşire: Lisans mezunu hemşirelerden, yurtdışında hemşirelik anabilim dallarında ve bunlar altında açılan lisansüstü eğitim programlarından mezun olan ve diplomaları Bakanlıkça tescil edilen hemşireler ile yurtdışında bu programlardan mezun olup, diplomalarının denklikleri onaylanan hemşireleri,
 - f) Sertifika programı: Hemşirelere meslekleri ile ilgili özellik arz eden birim ve alanlarda, Bakanlıkça belirlenen esaslar çerçevesinde yetki belgesi verilen eğitim programlarını,
 - g) Özel dal hemşiresi: Hemşirelikle ilgili özellik arz eden birim ve alanlarda sertifika programına katılarak belge alan hemşireleri,
- ifade eder

İKİNCİ BÖLÜM

Hemşirelik Hizmetlerinin Kapsamı, Hemşirelerin Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Hemşirelik hizmetlerinin kapsamı

MADDE 4- (1) Hemşirelik hizmetleri, disipline özgü bilgi ve becerilerin yanı sıra fiziki, beşeri, sosyal, tıbbi ve biyolojik bilimlerden derlenerek özgün bir şekilde bir araya getirilen bilgi ve teknikler üzerine kurulmuş, bilim ve sanattan oluşan bir hizmet olup,

a) hemşirelerin birey, aile, grup ve toplumun sağlığının geliştirilmesi, korunması, hastalık durumunda iyileştirilmesi ve yaşam kalitesinin artırılması amacıyla yerine getirdiği bakım verme, tıbbi tanı ve tedavi planının uygulanmasına katılma, hizmet sunuların haklarını savunma, güvenli bir çevre oluşturma, eğitim, danışmanlık, araştırma, yönetim, kalite geliştirme, yenilik/değişim yaratma, işbirliği yapma ve iletişimi sağlama rollerini,

b) hemşirelerin mesleki eğitimle kazanılan bilgi, beceri ve karar verme yetkinliklerini kullanarak, insanlara yaşadıkları ve çalıştıkları her ortamda doğum öncesinden başlayarak yaşamın tüm aşamalarında, ölüm ve ölüm sonrasında, meslek standartları ve etik ilkeler çerçevesinde sunduğu hemşirelik bakımını,

c) hemşirelik hizmetlerinin ve bu hizmetlerden sorumlu insan gücünün, kaynakların, bakım ortamının yönetimi ile risk yönetimini, kapsar.

Hemşirelerin görev, yetki ve sorumlulukları

MADDE 5- (1) Hemşireler sahip oldukları roller doğrultusunda aşağıdaki görev, yetki ve sorumluluklara sahiptir.

a) Hemşirelik bakımı: hemşireler,

1) bireyin, ailenin, grubun veya toplumun sağlık ve sosyal gereksinimlerini belirlemek için elde ettiği verileri değerlendirir; hemşirelik bakımı ile karşılanabilecek hemşirelik tanımlarını belirler,

2) bu gereksinimlerin karşılanması için gerekli ve eldeki kaynakları tespit eder, diğer meslek mensuplarına yönlendirilecek gereksinimleri saptar,

3) gereksinim duyulan hemşirelik bakımını kanıta dayalı olarak planlar ve yürütür, bakım protokolleri geliştirir, hastaya özbakım eğitimi verir,

4) bakımın her alanında bireylere, gerektiğinde aile ve yakınlarına rol vererek, uygun hallerde toplumsal katılımı sağlar,

5) sağlıkla ilgili her konuda bireyi kendisi ile ilgili karar vermeye teşvik eder, tüm uygulamalarında hizmet alanları bilgilendirerek onaylarını alır,

6) ulusal ve kurumsal düzeyde benimsenen sağlık bakım standartlarına, etik ve mesleki kurallara uygun şekilde bakım verir, verilen bakımı gözetir ve bu standartlardan sapma durumlarını yetkililere rapor eder,

7) verilen hemşirelik bakımının kalitesini ve sonuçlarını değerlendirir, bu sonuçlardan yararlanır,

8) hemşirelik uygulamalarının her aşamasını zamanında ve eksiksiz olarak kaydeder,

9) hizmet alanların bireysel farklılıklarını kabul ederek, saygınlığını, mahremiyetini, kişisel bilgilerinin gizliliğini korur, hizmet sunumunda kültürel değerleri göz önünde bulundurur.

b) Tıbbi tanı ve tedavi planının uygulanmasına katılma: hemşireler;

1) hekim tarafından, acil haller dışında yazılı olarak reçete edilen tedavileri uygular ve kaydeder,

2) hastada beklenmedik veya ani gelişen durumlar ile doğal ve doğal olmayan afetlerde; hastadan sorumlu hekimin hastanede olmadığı veya hekimin hastaya kan değişimi, kardiyopulmoner resüsitasyon gibi steril ya da acil girişimde bulunduğu, ancak hastaya acil olarak ilaç reçete edilmesi gereken durumlarda yüz yüze ya da telefonla sözel tıbbi istemi kabul eder.

3) tıbbi tanı ve tedavi işlemlerinin hizmet sunulana zarar vereceğini düşündüğü durumlarda, sorumlu hekim ile durumu görüşür, ilgili hekim işlemin uygulanmasında ısrar ederse hemşire gerekçelerini hekime ve mesleki amirine yazılı olarak zamanında bildirmek ve işlemi uygulamakla yükümlüdür.

4) hastaya "lüzumu halinde" uygulanmak üzere hekim tarafından reçete edilen tıbbi istemleri ulusal veya kurumsal düzeyde belirlenen "ortak sağlık bakım ve tanı tedavi protokolleri" doğrultusunda yerine getirir,

5) tıbbi tanı ve tedavi girişimlerinin hasta üzerindeki etkilerini izler, istenmeyen durumların oluşması halinde kurum protokolleri doğrultusunda gerekli önlemleri alır ve ekip üyeleri ile paylaşır.

c) Eğitim ve danışmanlık: hemşireler;

1) bireylerin sağlığın önemini kavraması ve hedeflenen sağlık düzeyine ulaşabilmesi için, asıl belirleyicinin kendileri olması ilkesi doğrultusunda eğitim ve danışmanlık yapar ve ülke düzeyinde sağlık eğitimi çalışmalarına katılır.

2) öğrenci hemşirelerin, sağlık çalışanlarının ve adaylarının eğitimine destek verir, katkıda bulunur.

3) hemşirelikle ilgili güncel uygulamaları izler ve kendini sürekli geliştirir, mesleki gelişimi için ulusal ve uluslar arası seminer, kongre, toplantı ve benzeri etkinliklere katılır.

ç) Araştırma: hemşireler;

1) hemşirelik hizmetlerini geliştirmek ve kanıta dayalı uygulama yapabilmek amacıyla, araştırma yapılması gereken alanları saptar, araştırma yapar, yapılan araştırmalara katılır, araştırma sonuçlarının uygulamaya yansıtılmasını sağlar.

d) İşbirliği/ortaklık yapma: hemşireler;

1) sağlık hizmetlerinin verildiği tüm alanlarda diğer mesleklerin üyeleri ile işbirliği içinde çalışır, hastane enfeksiyon kontrol, etik, kalite vb komite ve komisyonlarda üye olarak yer alır.

2) mesleki bilgi ve becerilerini meslektaşları ile paylaşır,

e) Yönetime katılma: hemşireler;

- 1) kurum ya da müdürlük tarafından belirlenmiş politika, hedef, kural ve düzenlemelere uyar, uyulmasını sağlar,
- 2) toplumun sağlık bakımının yürütülmesinde ve ülkenin sağlık ile ilgili karar mekanizmalarında yer alır, hizmet sunularının yararına olan karar ve faaliyetlere katılır.
- 3) hemşirelik hizmetlerinin kalitesinin gelişimini sağlamak üzere hizmet sunanların ve hizmet sunularının görüşünün alınmasına; hizmetin, yararı kanıtlanmış uygulamalar ve mesleki standartlarla karşılaştırılmasına; değişim için gerekenleri saptamaya, kalite geliştirici ve yenilikçi girişimlerin ve hedeflerin belirlenmesine katılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Uzman hemşire, özel dal hemşiresi, hizmet içi eğitim hemşiresi, enfeksiyon kontrol hemşiresi

Uzman hemşire

MADDE 6 (1) Lisans mezunu hemşirelerden; hemşirelik esasları, iç hastalıkları hemşireliği, cerrahi hastalıkları hemşireliği, çocuk sağlığı ve hastalıkları hemşireliği, doğum ve kadın hastalıkları hemşireliği, halk sağlığı hemşireliği, ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği, hemşirelikte yönetim, hemşirelik öğretimi anabilim dalları ve bunlarla sınırlı olmamak kaydıyla hemşirelik anabilim dallarında lisansüstü eğitim alarak uzmanlaşan ve diplomaları Bakanlıkça tescil edilen hemşirelerdir.

(2) Uzman olduğu alanda kanıta dayalı hemşirelik uygulaması yapabilen, birey, aile, grup ve toplumun sağlığının geliştirilmesinde ve yönetilmesinde yetkin olan uzman hemşire, uzmanlık alanlarına ilişkin hemşirelik bakımı, tıbbi tanı ve tedaviye katılma, eğitim ve danışmanlık, kariyer geliştirme, birliktelik, araştırma, yönetim, vaka yönetimi, bilişim, yayın ve dokümantasyon, kalite geliştirme gibi hemşirelik rollerini üstlenir.

(3) Uzman hemşireler, hemşirelerin temel görev, yetki ve sorumluluklarının yanı sıra;

Hemşirelik bakımı:

- a) Uzmanlık alanı ile ilgili kapsamlı sağlık değerlendirmeleri yapar. Verileri ve bilgileri sentez eder, hemşirelik bakımını planlar, yönetir, gözetir ve konsültasyon yapar. Hasta için hedeflenen sonuçlarla tanı ve tedavinin uygunluğunu değerlendirir.
- b) Vaka yöneticisi olarak bakımın kapsamlı koordinasyonunda sorumluluk üstlenir, liderlik yapar. Komplike hastaların çok yönlü gereksinimlerini karşılamak için gerekli stratejileri belirler.
- c) Bakımda istenen hedeflere ulaşılamaması durumunda, hemşirelik bakımında değişikliği başlatmak üzere yeni bilgiler ve stratejiler geliştirir.
- ç) Görüşme, muayene ve ayırıcı tanı testleri aracılığı ile toplanan karmaşık veri ve bilgileri kullanır. Tanı ve laboratuvar testlerini yorumlar, uzman olduğu alanda hemşirelik bakımına temel oluşturacak tanı testlerini geliştirir, tanı testlerini ve işlemlerini başlatır.
- d) Ayırıcı tanı için normal, anormal ve yeni gelişmekte olan durumlar ile klinik bulguları sistematik olarak kıyaslar ve karşılaştırır.
- e) Bakanlıkça belirlenen protokoller doğrultusunda, hemşirelik bakım uygulamaları için, gerekli farmakolojik olan ve olmayan ajanları reçete eder, uygular ve değerlendirir. Gerekğinde uygun kişi ve kuruluşlara sevk eder.

f) Hasta eğitimini planlar ve programını yapar. Sağlık bakımı ve tedavisi ile ilgili riskler, yararlar ve hedeflere ilişkin olarak hastayı bilgilendirir. Hastaların güncel ve güvenilir sağlık bilgisine ulaşmasını sağlar.

Tıbbi tanı ve tedavi planının uygulanmasına katılma:

a) Hastaları, tanı ve tedavi yöntemleri, farmakolojik olan ve olmayan ajanların tedavi edici ve olası yan etkileri, alternatif bakım ve tedavi yöntemleri hakkında bilgilendirir.

Eğitim ve danışmanlık:

a) Uzmanlığını yaptığı alana yönelik klinik bilgisini ve akademik gelişimini sürdürür, güncel sağlık araştırma sonuçlarını izler ve bu sonuçları meslektaşları ile paylaşır.

b) Uzmanlık alanı ile ilgili hemşirelik hizmetlerinin planlanması ve etkinleştirilmesinde danışmanlık yapar, yeterliliklerini sağlamak ve geliştirmek üzere hemşirelere yardımcı olur.

c) Sağlık personelinin yetiştirilmesinde görev alır; basın-yayın, toplantılar yoluyla topluma bilgi verir.

ç) Uzmanlık alanı ile ilgili ve etik konularda kişi, kurum ve kuruluşlara danışmanlık ve bilirkişilik yapar.

Araştırma:

a) Sağlık bakım uygulamalarını ve hemşirelik bilgisini geliştirici araştırmaları planlar, yürütür, yayınlar ve sonuçlarının kullanılmasını teşvik eder. Ulusal, bölgesel ve kurumsal sağlık plan ve programlarını değerlendirir ve katkıda bulunur.

b) Çalıştığı kurumda araştırmalarla ilgili etik komitede görev alır

İşbirliği (ortaklık):

a) Hastaların ön değerlendirmesinde, hemşirelik tanısının konulmasında, koruyucu ve tedavi edici girişimlerin uygulanmasında otonom olarak ve diğer sağlık disiplinleri ile işbirliği içinde çalışır.

b) Sağlık bakımını ve hemşirelik uygulamalarını geliştirmek üzere akademisyenler ve diğer sağlık ekibi üyeleri ile işbirliği yapar.

c) Meslektaşlarına rol modeli olur ve rehberlik yapar.

Liderlik, yönetim:

a) Maddi ve insani kaynaklar yönetimi ile hizmet kalitesinin yönetiminde liderlik yapar ve (karar verici mercileri etkileyici çalışmalar yapar)

b) Beklenen hasta sonuçlarına/çıktılarına ilişkin "klinik rehberleri" geliştirir ve kullanımını destekler. Veri, araştırma, literatür gibi güncel kanıtlara dayalı olarak uygulama hedeflerini belirler ve tedavi edici girişimleri planlar, uygular veya uygulatır.

c) Kaliteli ve maliyet etkili hasta sonuçlarına ulaşmak için hemşirelik uygulamasının gelişimine liderlik eder. Bakımla ilgili maliyet etkinlik, maliyet yararlılık ve verimlilikle ilgili faktörleri ortaya koyan değerlendirme stratejileri geliştirir.

ç) Hasta bakım problemleri, bakımın devamlılığı ve kaynakların etkin kullanımına ilişkin yenilikçi çözümler geliştirir.

Özel Dal Hemşiresi

MADDE 7- (1) Özel dal hemşireleri, hemşirelikle ilgili özellik arz eden birim ve alanlarda bu alanlara ilişkin hemşirelik bakım hizmetlerinin sunumundan sorumludur. Özel dal hemşirelerinin birim ve alanlara göre görev, yetki ve sorumlulukları hemşirelik hizmetleri rehberinde yer alır.

Hizmetiçi Eğitim Hemşiresi

MADDE 8- Hemşirelik öğretimi anabilim dalında lisansüstü eğitim almış hemşireler öncelikli olmak üzere uzman hemşireler arasından, yoksa beş yıl mesleki deneyim ve hizmet içi eğitim hemşireliği sertifikasına sahip lisans mezunu hemşireler arasından Hastanelerde Müdür tarafından her iki yüz elli hemşire için bir, diğer kurumlarda ise Başhemşire tarafından her 20 hemşire için bir eğitim hemşiresi görevlendirilir. Hastanelerde görev yapan eğitim hemşirelerine zorunlu olmadıkça görevleri dışında sürekli olarak ek bir görev ve nöbet hizmeti verilmez.

Hizmet içi eğitim hemşireleri hizmetlerin geliştirilmesini sağlamak üzere hemşirelerin işe uyum programlarının, hizmet içi eğitim programlarının ve diğer eğitsel programların yerine getirilmesinden sorumludur.

Görev yetki ve sorumlulukları

- a) Kurumda hizmetlerinin geliştirilmesine yönelik eğitim hedef ve amaçlarını geliştirir. Kurumda çalışan hemşirelerin eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi, önceliklerin saptanması, eğitimin planlanması, uygulanması, denetlenmesi, koordine edilmesi, değerlendirilmesi, kaydedilmesi ve rapor edilmesini sağlar.
- b) Eğitim programının yürütülebilmesi için eğitimci, zaman, yer ve ekipmanı sağlamak üzere diyabet eğitim hemşiresi, enfeksiyon kontrol hemşiresi gibi ilgili kişi/birimlerle işbirliği yapar.
- c) Eğitim planları doğrultusunda eğitim bütçesini hazırlar ve Müdürlüğe sunar.
- ç) Eğitimlere katılan hemşireleri teşvik için Müdürlüğe önerilerde bulunur. (Yeni sorumluluklar, katılım belgesi, kredi sistemi gibi)
- d) Eğitim materyali arşivi (maket, kitap, yayınlar vs) geliştirir.
- e) Eğitim teknolojisindeki yeni gelişmeleri izler ve uygular. Güncel, mesleki yayınları izler ve hemşirelere duyurur. Hemşirelik eğitimi ile ilgili araştırmalar yapar/katılır.
- f) Ulusal ve uluslar arası düzenlenen mesleki seminer, konferans, toplantı gibi etkinliklere katılır ve çalışanların da bu gibi etkinliklere katılmasını sağlayıcı duyuruları yapar.
- g) Bakım ve uygulamalara ilişkin kural ve prosedürlerin geliştirilmesi, uygulanması ve güncelleştirilmesi çalışmalarına katılır.

Enfeksiyon Kontrol Hemşiresi

MADDE 9- Müdürlük tarafından enfeksiyon kontrol komitesinin bir üyesi olarak görevlendirilen Enfeksiyon Kontrol Hemşiresi, hastane enfeksiyonlarının tespit edilmesi, önlemlerin alınması, uygulanması ve bu alanda politikaların geliştirilmesi çalışmalarına katılır. Bu amaçla eğitim, araştırma ve danışmanlık hizmeti verir. Hastanelerde her 250 yatak

İçin bir enfeksiyon kontrol hemşiresi görevlendirilir. Enfeksiyon Kontrol Hemşiresi Enfeksiyon Kontrol Hemşireliği alanında lisansüstü eğitim almış hemşireler öncelikli olmak üzere Bakanlıkça onaylanmış Enfeksiyon Kontrol Hemşireliği sertifikasına sahip uzman hemşireler arasından, bu nitelikte hemşire bulunamıyorsa adı geçen sertifikayı almış lisans mezunu hemşireler arasından görevlendirilir. Lisans mezunu hemşirelerin beş, yüksek lisans mezunu hemşirelerin 2 yıllık mesleki deneyime sahip olmaları zorunludur.

Görev, yetki ve sorumlulukları

11.08.2005 tarih ve 25903 sayılı Yataklı Tedavi Kurumları Enfeksiyon Kontrol Yönetmeliğinde belirtilen görevlerinin yanı sıra;

- a) Enfeksiyon kontrolüne ilişkin politika, prosedür ve programların oluşturulması ve geliştirilmesi çalışmalarına aktif olarak katılır.
- b) Çalışmaları için gerekli kaynak, olanak, araç-gereçlerin sayı, niteliklerini belirler ve plan yapar.
- c) Enfeksiyon kontrol programlarının geliştirilmesi, uygulanması sırasında karşılaşılan gereksinim ve sorunlar konusunda enfeksiyon kontrol komitesi ile bilgi alışverişinde bulunur.
- ç) Enfeksiyon kontrol önlemlerinin hastane politikalarına uygun olarak yürütülüp yürütülmediği, enfeksiyonların belirlenmesi ve izolasyonu ile bunlara ilişkin sorunlar konusunda denetim yapar, sağlık çalışanları ile görüşür/izler. Sağlık çalışanlarına enfeksiyon kontrolüne ilişkin bilgi verir, izler ve gerekli birimlerle işbirliği yapar.
- d) Epidemi tespit edilmesi durumunda ilgili birimi uyarır. Gerekli önlemlerin hızlıca alınmasını sağlar ve epidemiyi mücadele basamaklarında aktif rol alır.
- e) Hastane enfeksiyonu gelişen hastalarda tedavi amacıyla kullanılan ilaçların iyileştirici ve yan etkilerini izleyerek, sonuç ve değerlendirmelerine ilişkin olarak komite üyeleriyle birlikte çalışır.
- f) Enfeksiyon kontrolü kural ve düzenlemelerine uyulması konusunda sorumlu hemşirelerle işbirliği yapar.
- g) Kurum politikaları doğrultusunda tüm çalışanlar arasında tarama yaparak enfeksiyon potansiyeli ve belirtisi olanları tespit eder. Çalışanların enfeksiyona maruz kaldığı durumlarda gerekli önlemlerin alınmasında aktif görev alır.
- h) Eğitim hemşiresi ile işbirliği yaparak hemşirelerin enfeksiyon kontrolüne ilişkin eğitim gereksinimlerine yönelik önerilerde bulunur, hizmet içi eğitim etkinliklerine katılır.
- i) Kurum politikaları doğrultusunda enfeksiyon kontrolüne ilişkin kayıtları tutar, düzenli olarak gözden geçirir, sonuçlarını yorumlar, üç ayda bir çalışmalarını değerlendirir. Müdürlüğe ve komiteye rapor eder.
- j) Enfeksiyon kontrolü ve hemşirelik hizmetleri konularında araştırma yapar, yapılan araştırmalara katılır, bilimsel yayınları takip eder ve yayın geliştirir.
- k) Mikroorganizmaların antibiyotiklere direnç durumunu sürekli olarak takip eder ve belirli aralıklarla birimlere duyurulmak üzere komiteye sunar.
- l) Hastaneye uygun dezenfektan ve antiseptiklerin seçiminde ve mikrobiyosidal yünden etkinliğinin araştırılmasında görev alır, eczane ve komite ile birlikte kullanım yerlerini belirler, antisepsi-dezenfeksiyon-sterilizasyon konularında standart oluşturma çalışmalarına katılır, bu konuda meslektaşlarını eğitir.

m) Atıkların toplanması, taşınması ve depolanması sürecini enfeksiyon kontrolü açısından denetler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Hemşirelik Hizmetlerinin Yönetimi ve Organizasyonu

Hemşirelik hizmetleri müdürlüğü

MADDE 10- (1) Hastanelerde hemşirelik hizmetlerinin en üst düzeyde planlanması, örgütlenmesi, koordine edilmesi, değerlendirilmesi ve denetlenmesi amacı ile Hemşirelik Hizmetleri Müdürlüğü kurulur.

(2) Hemşirelik Hizmetleri Müdürü doğrudan hastanenin en üst yöneticisine bağlı olarak görev yapar. Müdüre bağlı kadrolar hemşirelik hizmetleri organizasyon şeması (Ek 1) içinde yer alan tüm kadrolardır. Müdür, organizasyon şeması içindeki kadroların birinci derece sicil amiridir.

(3) Müdürlükte, hemşirelik hizmetleri organizasyon şemasında yer alan hemşireler ile ilgili arşiv oluşturulmasını; hemşirelerin mezuniyet durumları, katıldığı sertifika eğitim programları, hizmet içi eğitim programları, sertifika başarı notları, hemşire olarak yaptığı görevlere ilişkin süre ve görev yerleri, görev süresi içinde göreviyle ilgili olarak düzenlenen rapor ve yazılar, görevden alınmasına ilişkin talep yazıları ve gerekçeleri, takdirnameler, üstün hizmet belgeleri, sağlık raporu ve gerekli görülen diğer belgelerin oluşturacağı arşivde güvenli bir şekilde tutulmasını ve muhafazasını sağlamak için yeterli miktarda araç-gereç, teçhizat bulundurulur ve sekreter görevlendirilir.

Müdürün nitelikleri ile görev, yetki ve sorumlulukları

MADDE 11-(1) Müdür olmak için,

(a) Hemşirelikte yönetim alanında lisansüstü eğitim almış olmak, bu niteliği taşıyan hemşire bulunmadığı durumlarda, hemşirelikte yönetim alanında sertifikası olmak kaydıyla; hemşireliğin diğer alanlarında lisansüstü eğitim almış olmak veya hemşirelikte lisans mezunu olmak,

(b) Meslekte en az sekiz yıl çalışmış olmak,

(c) Görevin gerektirdiği bilgi ve temsil yeteneğine sahip olmak, gereklidir.

(2) Müdür, Bakanlığa bağlı hastanelerde Bakanlıkça, diğer hastanelerde üst yönetim tarafından atanır.

Başhemşire;

MADDE 12- (1) Birden fazla hemşirenin görev yaptığı birinci basamak sağlık hizmeti sunulan kurum ve kuruluşlarda hemşirelik hizmetlerinin en üst düzeyde planlanması, örgütlenmesi, denetlenmesi, değerlendirilmesi ve koordine edilmesinden Başhemşire sorumludur.

(2) Öncelikle halk sağlığı hemşireliğinde olmak üzere uzman hemşireler arasından, yoksa en az lisans mezunu hemşireler arasından bir hemşire Başhemşire olarak atanır. Başhemşirenin en az 5 yıl mesleki deneyim edinmiş olması zorunludur. Başhemşire kurumda çalışan hemşire sayısının ondan daha az olması durumunda iş yoğunluğuna göre diğer

hemşirelik hizmetlerinin sunumunda da görev alır.

(3) Müdür/Başhemşire;

a) Hemşirelik Bakımı

1) Kurum politikaları doğrultusunda verilecek hemşirelik hizmetlerine yönelik standart, politika ve prosedürleri tanımlar, geliştirir, bunların uygulanmasını ve güncelleştirilmesini sağlar.

2) Hemşirelik hizmetlerinin sunumunda hasta güvenliğini sağlamaya yönelik düzenlemeleri planlar ve bu düzenlemelerin uygulanmasını sağlar.

3) Hemşirelikte sınıflama sistemlerine yönelik bilgisayar tabanlı standart gibi hemşirelik hizmetlerine yönelik bakım standartları geliştirir ve kalite yönetimi programları içerisinde yer alır.

4) Hemşirelikle ilgili uygulamaları ulusal/uluslararası araştırma sonuçlarına dayalı olarak geliştirir.

5) Hemşirelik hizmetlerinin yürütülmesinde bilgi kayıt sistemlerini geliştirir ve uygun kullanımını sağlar.

6) Hemşirelik hizmetlerinin yürütülmesi sırasında mevcut ve olası sorunları saptar, çözümü için gerekli girişimlerde bulunur, ilgili birimlerle işbirliği yapar.

7) İstenmeyen olaylar ve hatalı hemşirelik uygulamalarını önleyici tedbirleri alır, oluşan olayların kaydının tutulmasını ve bildirilmesini sağlar.

b) Yönetim

1) Hemşirelik Hizmetleri Organizasyonu doğrultusunda organizasyonda yer alan hemşirelerin, mevzuat hükümlerine göre görev yapmalarından, hemşirelik hizmetlerinin etkin ve verimli sunumundan sorumludur.

2) Hemşirelik hizmetleri organizasyon şemasında yer alan tüm kadroları görevlendirir ve göreve uyumunu sağlar. Gerekirse görev değişikliği yapar.

3) Hemşirelik bakımına gereksinim duyulan tüm hizmet birimlerinde görevlendirilecek hemşirelerin sayı ve niteliğini belirler. Hastanelerdeki hemşire sayısı ve niteliğinin belirlenmesinde 24 saat süre ile hemşirelik bakım hizmetlerini doğrudan vermek üzere hasta sınıflandırmasını temel alır.

4) Hemşirelerin bilgi, deneyim ve çalışmak istedikleri alanları göz önünde bulundurarak görev dağılımlarının, çalışma çizelgelerinin yapılmasını, izlenmesini sağlar ve onaylar.

5) Göreve yeni başlayan hemşireler için uyum eğitimi, hizmeti sürdüren hemşireler için hizmet içi eğitim programlarının planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesini sağlar. Hemşirelerin mesleki gelişimleri için sürekli eğitimlerini destekler.

6) Hemşirelere uygulanan ödül ve disiplin cezası gibi işlemlerde yer alır.

7) Hemşirelerin sağlığının korunması ve iş güvenliğine yönelik önlemler olarak uygulanmasını ve kaza raporlarının tutulmasını sağlar.

8) Ulusal ve uluslararası kongre, konferans, sempozyum, seminer gibi mesleki etkinliklere katılır ve hemşirelerin katılımını sağlar.

9) Öğrenci hemşirelerin eğitimi için uygun çalışma ortamını oluşturur, öğretim elemanları ile işbirliği yaparak okul-hastane iletişimini sağlar.

10) Müdür hemşirelik hizmetlerinin sunulmasından sorumlu tüm hemşire personelin performans değerlendirmesini görev tanımlarını dikkat alarak yapar üst yönetime bildirir Değerlendirme sonuçları hakkında geri bildirimde bulunur.

11) Hemşirelik hizmetlerinin bütçesinin planlanmasında yer alır.

12) Hemşirelik hizmetlerinin yürütülmesinde gerekli araç-gereçlerin sayı, niteliklerinin belirlenmesi ve temini için oluşturulan ilgili komisyonlarda görev alır/görevlendirir.

13) Hemşirelik hizmetlerine ilişkin yıllık, beş yıllık ve on yıllık stratejik çalışma planlarını yapar ve uygulanmasını sağlar.

14) Hemşirelik hizmetlerinin her türlü kayıtlarının usulüne uygun tutulmasını, saklanmasını ve hasta dosyasında muhafaza edilmesini sağlar.

15) Yıllık faaliyet raporu hazırlayarak üst yönetime sunar

16) Her düzeydeki yönetici hemşirelerle en az ayda bir kez olmak üzere periyodik olarak toplantılar düzenler ve bu toplantıların kayıt altına alınmasını sağlar.

c) İşbirliği

1) Olağanüstü durumlar için kaza ve afet programları doğrultusunda ilgili birimlerle işbirliği içinde, acil durum planlamaları yapar, protokol geliştirir/geliştirilmesini sağlar ve gerekli durumlarda uygulamaya koymak üzere ekibini hazırlar.

2) Kurumunda görevi ile ilgili komite, konsey, yönetim kurulu toplantılarına üye olarak katılır.

ç) Araştırma:

1) Hemşirelik bakımı hizmetinin geliştirilmesi için araştırma yapar ya da yapılması için destek olur.

2) Hemşirelik hizmetlerinin ulusal/uluslararası standartlara göre yürütülmesi için yenilikleri takip eder.

Müdür yardımcısı

MADDE 13- (1) Müdür Yardımcısı olmak için;

(a) Hemşirelikte yönetim alanında lisansüstü eğitim almış olmak, bu niteliği taşıyan hemşire bulunmadığı durumlarda, hemşirelikte yönetim alanında sertifikası olmak kaydıyla; hemşireliğin diğer alanlarında lisansüstü eğitim almış olmak veya hemşirelikte lisans mezunu olmak,

b) Meslekte en az beş yıl çalışmış olmak,

c) Görevin gerektirdiği bilgi ve temsil yeteneğine sahip olmak, gereklidir.

(2) Müdür Yardımcısı, Müdürün teklifi ile Bakanlığa bağlı hastanelerde Bakanlıkça, diğer hastanelerde üst yönetim tarafından atanır.

(3) Müdürlüğe 100 hemşireye kadar iki ve 100'den sonra her 100 hemşireye 1 Müdür yardımcısı atanır. Müdür yardımcısının hemşirelik hizmetleri sorumlusu görevini yürütmesi halinde her 50 hemşire için 1 Müdür yardımcısı atanır. Hemşire sayısının % 20 si kadar ebe bulunan kurumlarda Müdür yardımcılarında biri ebedir.

(4) Müdür yardımcıları, servis/ünite ziyaretlerinin yanı sıra, personel gelişimi ve eğitimi, bakım, kalite çalışmaları, araştırma, finans yönetimi, insan kaynakları, bilimsel etik kurul, komite, komisyon gibi çalışmalarla ve diğer görevlerle ilgili olarak deneyimleri,

eğitimi, becerileri ve çalışmak istedikleri alanlar göz önünde bulundurularak Müdür tarafından belirlenir. Görev dağılımı Müdürün onayı olmadan değiştirilemez.

(5) Müdür yardımcısının hemşirelik hizmetleri sorumlusu olarak görevlendirilmesi durumunda yönetim görevlerinin yanı sıra Madde 14'te geçen hemşirelik hizmetleri sorumlusu görevlerini de yürütür.

(6) Müdürlüğe birden fazla Müdür yardımcı atanması durumunda Müdür, Müdür yardımcılardan birini mevcut görevinin yanı sıra personel gelişimi ve eğitimi görevi kapsamında eğitim hemşiresi ile komiteler ve özel dal hemşirelerinin koordinatörü olarak görevlendirir.

(7) Müdür yardımcısı; Müdürün devrettiği görevleri yapar.

Hemşirelik Hizmetleri Sorumlusu (Süpervizör)

MADDE 14- (1) Hemşirelik hizmetleri sorumlusu; akşam, gece ve resmi tatil günlerinde, hemşirelik hizmetlerinin yönetiminden Müdüre karşı sorumlu olup meslekte en az beş yıl çalışmış, öncelikle hemşirelikte lisansüstü eğitim alan hemşireler arasından Müdür tarafından görevlendirilir.

Hemşirelik hizmetleri sorumlusu, Müdürün devrettiği görevlerin yanı sıra, aşağıdaki görevleri yapar

a) Hasta bakımını değerlendirmek, sorunları belirlemek üzere düzenli olarak birimleri ziyaret eder, hemşirelik hizmetlerine ilişkin kayıtları gözden geçirir, verilen bakımı izler, değerlendirir, eksik ve hataların giderilmesini sağlar. Hemşirelere danışmanlık hizmeti verir, sorunların çözümünde yardımcı olur veya çözer.

b) Çalıştığı saatlerde ünite/servis ve hasta durumuna göre hemşire sayısı, niteliği konusunda gerekli düzenlemeleri yapar. Hemşirelerin çalışma saatlerine uyumunu izler, gerekli durumlarda izin isteğini değerlendirir, nöbet/vardiya değişikliği yapılmasını sağlar.

c) Birimlerde yaşanabilecek hastalarla ilgili olağanüstü durumlar, hastanın acilen ameliyat olması ya da ölüm durumlarında ilgili prosedürlere göre hareket edilmesini sağlar.

d) Hemşirelik hizmetlerinin devamlılığını sağlamak için bir önceki vardiya hakkında bilgi edinir. Kendi nöbetiyle ilgili hafta içi Müdüre, hafta sonu direkt bir sonraki vardiya sorumlusuna yazılı ve sözlü rapor verir. Müdürlük tarafından belirlenen aralıklarla çalışma raporu sunar.

Sorumlu Hemşire

MADDE 14- (1) Sorumlu hemşire yatan hasta üniteleri, yoğun bakım, poliklinik, acil, evde bakım, gibi alanlarda hizmetlerin yerine getirilmesinden Müdürlüğe karşı sorumlu olup, öncelikle hemşirelikte lisans ve lisansüstü mezunu olmak üzere, alanında 3 yıl deneyimli ve tercihen yönetim alanında sertifikalı hemşireler arasından Müdür tarafından görevlendirilir. Sorumlu hemşireler görevlendirildiği alanda yalnızca gündüz mesai saatlerinde görev yaparlar.

(2) Sorumlu hemşire aşağıdaki görevleri yapar,

a) Servis ve ünitedeki hastaların bakım gereksinimlerinin hemşirelik süreci doğrultusunda belirlenmesi ve karşılanmasına yönelik hemşirelik hizmetlerinin yürütülmesinden sorumludur. Bu kapsamda hemşirelik vizitleri yapar, verilen bakımı gözler ve değerlendirir, hemşirelik hizmetlerine ilişkin kayıtları tutulmasını sağlar ve bu kayıtları kontrol eder, gerekli düzenlemeleri yapar ve öneriler getirir.

- b) Özel bakıma ihtiyacı olan hastaları ilgili özel dal hemşiresine bildirir.
- c) Servis/üniteye yeni başlayan hemşirelerin uyumunu sağlar. Hemşirelerinin mesleki gelişimlerinde, hasta bakımında rehberlik ve danışmanlık yapar, iş doyumunu ve motivasyonu yükseltici düzenlemeler yapar. Eğitim hemşiresi ile işbirliği yaparak hemşirelerin eğitim gereksinimlerine yönelik önerilerde bulunur. Hizmet içi eğitim programlarına katılır ve ünite/servis hemşirelerinin katılmalarını sağlar.
- ç) Hastaların tedavi planlarının güvenli bir şekilde uygulanmasını sağlar. Eczane tarafından kliniğe gönderilen ilaçların güvenli bir şekilde kullanımını ve korunmasını sağlar.
- d) Hastanın muayene ve tedavi girişimleri sırasında ilgili hemşirelik işlevlerinin yerine getirilmesini sağlar.
- e) Kurum politikaları doğrultusunda hemşirelerin gelişimi için performans değerlendirmelerini yapar, geri bildirimde bulunur.
- f) Kendisine bağlı hemşirelerin özlük işleri ve hakları ile ilgili konularda servis/ünite içinde gerekli düzenlemeleri sağlar. Özlük işleri ile ilgili konularda, sicil notuna ilişkin Müdürlüğe önerilerde bulunur.
- g) Hemşirelerin çalışma çizelgelerini ve izinlerini düzenler, Müdürlüğün onayına sunar.
- h) Servis/ünitenin fiziksel yapısı ve donanımı konusunda yönetime önerilerde bulunur.
- i) Hastaları bakım gereksinimlerine göre sınıflayarak uygun oda ve yatak ayırımını yapar.
- j) İlgili birimlerle koordinasyonu sağlar.
- k) Hasta ile ilgili ziyaret, kurul, konseylere katılarak bilgi alışverişinde bulunur.
- l) Öğrenci hemşirelerin eğitiminde uygun eğitim ortamı oluşturulmasını sağlar.

BEŞİNCİ BÖLÜM Muhtelif Hükümler

Çalışma düzeni ve çalışma saatleri

Madde 16 – (1) Hemşirelerin çalışma düzeni ve saatlerine ilişkin esaslar şunlardır;

- a) Hastanelerdeki hemşirelik hizmetleri resmi tatil günleri dâhil, 24 saat kesintisiz olarak sunulur. Çalışma saatleri gündüz, akşam ve gece olmak üzere 8'er saatlik vardiyalar halinde düzenlenir. Zorunlu hallerde bu süre en fazla 16 saate kadar uzatılabilir. Yoğun bakımlarda çalışma düzeni 6'şar saatlik vardiyalar halinde düzenlenebilir. Gece vardiyasının ardından dinlenme süresi asgari 12 saattir.
- b) Bakanlığa bağlı hastanelerde hemşirelerin mesai başlama ve bitiş saatleri, hizmetin ve mahallin özelliği ve kurumun hemşire sayısı göz önünde bulundurularak ilgili kanunlara göre Valilikçe belirlenir.
- c) Hemşireler mesailerini süresince hiçbir surette izinsiz olarak kurumdan ayrılamazlar.
- ç) Hemşireler görevi teslim alacak hemşire gelmeden ve görev süresince yaşanan önemli olaylar ile izlenecek hususlar hakkında gerekli bilgiyi hasta başında sözlü ve yazılı olarak teslim etmeden ve doğal afet, toplu kazalar gibi olağanüstü durumlarda ise hemşireye olan ihtiyaç ortadan kalkmadan kurumdan ayrılamazlar.
- d) Hafta sonu tatillerinde ve resmi tatil günlerinde görev alan hemşirelere diğer iş

günlerinde nöbet süresi kadar izin verilir.

e) Öğrenci olduğunu her yıl belgelemek koşulu ile meslek lisesi mezunu hemşirelerden hemşirelikte lisans eğitimi almaya hak kazananlar ile lisans mezunu hemşirelerden hemşirelikte lisansüstü eğitim almaya hak kazanan hemşirelerin çalışma saatleri öğrenimlerine devam edebilmelerine olanak verecek şekilde düzenlenir.

Kıyafet

Madde -17 (1) Hemşire forması beyaz renktedir. Ancak Müdür/Başhemşire hizmet verilen birim ve alanların özelliğine göre hemşirelerin farklı renklerde forma giyilmesine karar verebilir. Müdür/Başhemşire ve yardımcıları hizmetin gereklerine göre lacivert forma, beyaz forma ya da sivil kıyafet giyerler.

Geçici Madde 1-Bakanlığa bağlı hastanelerde son beş yıldır kadrolu olarak Başhemşirelik yapanlardan bu Yönetmelik şartlarını haiz olanlar bir kereye mahsus olmak üzere Müdürlük kadrosuna atanırlar.

Geçici Madde 2- Hemşirelerin özellik arz eden birim, ünite, alan ve kurumlara göre görev, yetki ve sorumlulukları ile uygulamakla yetkili olduğu girişimler bu Yönetmeliğin yayımlanmasından itibaren 6 ay içinde Bakanlıkça çıkarılacak Hemşirelik Hizmetleri Rehberinde yer alır.

Yürürlük

Madde 19- Bu Yönetmelik Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 20- Bu Yönetmelik hükümlerini Sağlık Bakanı yürütür.

EK-1

HEMŞİRELİK HİZMETLERİ ORGANİZASYON ŞEMASI

